

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการดำเนินกิจการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐโดยทั่วไป การดำเนินการจะเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวม ตามขอบเขตแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจ โดยในการดำเนินกิจการดังกล่าวจะมีหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบ และมีเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินกระบวนการทางปกครองเพื่อให้กิจการสาธารณะบรรลุผล ซึ่งในบางครั้งการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยจงใจหรือโดยประมาทเลินเล่อก็ตาม อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ทั้งในส่วนที่เป็นการกระทำต่อบุคคลภายนอกและการกระทำต่อหน่วยงานของรัฐเอง และหากการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นเข้าหลักเกณฑ์ที่ถือว่าการกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แล้ว เจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะต้องตกอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยกรณีที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่แล้วก่อให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นสามารถออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ก่อให้เกิดความเสียหายชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐได้ ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งขั้นตอนของการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะดำเนินการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อันเป็นกฎหมายหลักที่เป็นกฎหมายกลางที่ใช้ในการพิจารณาทางปกครอง ส่วนในขั้นตอนที่เป็นรายละเอียดของกระบวนการพิจารณาทางปกครองเพื่อออกคำสั่งที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ไม่ได้กำหนดไว้ กระบวนการและขั้นตอนการพิจารณาจะเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เช่น การตั้งคณะกรรมการสอบสวน ขั้นตอนและกระบวนการพิจารณา การออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เป็นต้น ดังนั้น ระเบียบฉบับดังกล่าว จึงเป็นหลักเกณฑ์ในรายละเอียดที่หน่วยงานของรัฐจะใช้ในการดำเนินการเพื่อออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งจากการศึกษารายละเอียดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 พบว่า มีปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ ดังนี้

(1) ปัญหาเกี่ยวกับกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

ด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าหลักระเบียบการปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เป็นระเบียบที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐและความเสียหายนั้นเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ โดยระเบียบดังกล่าวได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายนั้นตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นมา เพื่อสอบสวนให้ทราบว่า เจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐหรือไม่ เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ หากเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ จำนวนค่าเสียหายเป็นเท่าใด และเมื่อคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเสร็จแล้ว ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจะวินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้ใดต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่และเป็นจำนวนเท่าใด จากนั้นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจะต้องดำเนินการส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังพิจารณาตรวจสอบตามข้อ 17 วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ” และเมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาตรวจสอบเสร็จแล้ว ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจะต้องดำเนินการตามข้อ 18 วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้วให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง”

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการก่อนออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งบทบัญญัติข้อ 18 นี้ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลังเท่านั้น โดยที่ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถพิจารณาออกคำสั่งเป็นอย่างอื่นนอกเหนือจากความเห็นของกระทรวงการคลังได้อันเป็นการบัญญัติกฎหมายที่มีลักษณะเป็นบทบังคับที่มีผลทำให้ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อมีคำสั่ง ทั้งที่เป็นหน่วยงานที่เริ่มดำเนินการสอบสวนมาตั้งแต่ต้นและเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการในขั้นสุดท้าย คือ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ออกคำสั่งเรียกให้

เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับข้อเท็จจริงมากที่สุด การบัญญัติกฎหมายลักษณะดังกล่าวอาจจะขัดต่อการหลักการพิจารณาที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องมีการพิจารณาร่วมกันเพื่อปรึกษาและหารือก่อนออกคำสั่งทางปกครอง

(2) ปัญหาเกี่ยวกับกรณีความไม่แน่ชัดว่าหน่วยงานใดคือหน่วยงานที่มีอำนาจในการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ตามข้อ 17 วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กำหนดว่า “เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่เป็นจำนวนเท่าใด...” และวรรคสองกำหนดว่า “ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ...” โดยกระทรวงการคลังเมื่อได้รับสำนวนการสอบสวนไปแล้วจะต้องดำเนินการพิจารณาโดยไม่ชักช้า และเมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้วมีความเห็นเป็นประการใด หน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนที่ส่งสำนวนไปให้กระทรวงการคลังพิจารณาจะต้องดำเนินการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง จะเห็นได้ว่าการดำเนินการกระบวนการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งนั้นจะมีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาสองหน่วยงานด้วยกัน คือ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหน่วยงานหนึ่ง และกระทรวงการคลังที่มีหน้าที่ให้ความเห็นประกอบสำนวนการสอบสวนอีกหน่วยงานหนึ่ง ดังนั้น จึงเกิดเป็นประเด็นปัญหาว่าหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใด คือ หน่วยงานที่มีอำนาจในการพิจารณาออกคำสั่ง กล่าวคือ จะถือว่าหน่วยงานผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและดำเนินการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาออกคำสั่ง หรือจะถือว่ากระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาออกคำสั่ง เพราะเหตุว่าในท้ายที่สุดหน่วยงานของรัฐที่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอย่างไรเสียก็ต้องดำเนินการออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังตามข้อ 18 แห่งระเบียบดังกล่าว ความไม่แน่ชัดในเรื่องอำนาจของหน่วยงานผู้มีอำนาจในการพิจารณานี้ อาจก่อให้เกิดปัญหาแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งตามมา คือ เจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งอาจเกิดความสับสนในอำนาจของหน่วยงานผู้พิจารณาและมีคำสั่ง เช่น หากเจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งนี้ประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งจะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อหน่วยงานใด จะยื่นอุทธรณ์ต่อหน่วยงานผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือยื่นอุทธรณ์ต่อกระทรวงการคลัง เป็นต้น

(3) ปัญหาเกี่ยวกับกรณีการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานในการพิจารณาออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ในการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ขั้นตอนการพิจารณาที่มีความสำคัญประการหนึ่ง คือ การที่หน่วยงานของรัฐจะต้องเปิดโอกาสให้คู่กรณีได้ชี้แจงโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานก่อนออกคำสั่ง อันเป็นไปตามหลักการในมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งตามข้อ 15 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ก็ได้กำหนดให้ “คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม” กล่าวคือ ในการสอบสวนข้อเท็จจริงของหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการสอบข้อเท็จจริง จะเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้น ได้มีโอกาสชี้แจงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน อันเป็นขั้นตอนหนึ่งของการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งทางปกครอง แต่อย่างไรก็ตามในชั้นการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ระเบียบฉบับดังกล่าวไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่ง ได้มีโอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งพยานหลักฐานไว้โดยตรง มีการกำหนดแต่เพียงว่าให้กระทรวงการคลังมีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และหากเห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเท่านั้น ดังนั้น จึงเป็นปัญหาของเจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นประสงค์ที่จะชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนในชั้นการพิจารณาของกระทรวงการคลังจะกระทำได้หรือไม่ และต้องดำเนินการอย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความหมาย แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับการพิจารณาทางปกครอง หลักนิติรัฐ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง การกระทำทางปกครอง องค์ประกอบ และผลของคำสั่งทางปกครอง กระบวนการขั้นตอนในการออกคำสั่งทางปกครอง ตลอดจนความหมาย แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับฝ่ายปกครอง

2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาทางปกครองของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ และศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายภายในประเทศ ได้แก่ พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาทางปกครองตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 อันได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ปัญหาเกี่ยวกับกรณีความไม่แน่ชัดว่าหน่วยงานใดคือหน่วยงานที่มีอำนาจในการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และปัญหาเกี่ยวกับกรณีการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ได้แย้งแสดงพยานหลักฐานในการพิจารณาออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

4. เพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย และ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา เพื่อออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

จากการศึกษาหลักกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา เพื่อออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 พบว่า เกิดปัญหาบางประการที่มีที่มาจากหลักกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยที่หน่วยงานที่มีคำสั่งนั้นไม่ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อออกคำสั่ง และอำนาจหน้าที่ของหน่วยของรัฐผู้พิจารณาเพื่อออกคำสั่งว่าหน่วยงานใด คือ หน่วยงานผู้มีอำนาจพิจารณา ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเกิดความสับสนในอำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการพิจารณา และหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเกี่ยวกับกรณีการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ได้แย้งแสดงพยานหลักฐานที่กฎหมายไม่ได้ระบุไว้ ดังนั้น หากได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา เพื่อออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 โดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา เพื่อออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จะทำให้หลักกฎหมายและกระบวนการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐมีความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาถึงหลักการพิจารณาทางปกครอง เพื่อออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 โดยศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาทางปกครองเพื่อออกคำสั่งทางปกครอง รวมถึงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขหลักการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เป็นปัญหา ให้เกิดความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรม

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) ด้วยการค้นคว้าและเรียบเรียงข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบของกฎหมาย หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ เอกสารประกอบการสัมมนา เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานราชการต่าง ๆ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งทางปกครองทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อประกอบในการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ แล้วเรียบเรียงโดยวิธีพรรณนา (Description and Analytical Method)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความหมาย แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับการพิจารณาทางปกครอง หลักนิติรัฐ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง การกระทำทางปกครอง องค์ประกอบ และผลของคำสั่งทางปกครอง กระบวนการขั้นตอนในการออกคำสั่งทางปกครอง ตลอดจนความหมาย แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับฝ่ายปกครอง

2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาทางปกครองของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ และทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายภายในประเทศ ได้แก่ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

3. ทำให้ทราบผลของการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาทางปกครองตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 อันได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ปัญหาเกี่ยวกับกรณีความไม่แน่ชัดว่าหน่วยงานใดคือหน่วยงานที่มีอำนาจในการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และปัญหาเกี่ยวกับกรณีการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ได้แย้งแสดงพยานหลักฐานในการพิจารณาออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

4. ทำให้เป็นแนวทางปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคมต่อไป